

PULA

Náczyhegyi Tükör-Spiegel

XX. évfolyam

1. szám

Pula, 2009. augusztus 1., szombat

Pula, Náczyhegy 2009

„Minden jó rendtartásnak feje és fundamentuma az isteni félelem és tisztesség...”
(A szőlőhegy 1817-ben írott törvénykönyvéből)

Helytörténeti folyóirat
Megjelenik minden évben július utolsó szombatján
Kiadja a Pulai Náczyhegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület
Főszerkesztő: NAGYPÁL Gábor
Szerkesztő: NAGYPÁL Szabolcs
Külön köszönet: ROZS-NAGY Szilvia és NAGYPÁL Csanád

Elmúlt évünkről

Jubileumi a Náczihegyi Tükör–Spiegel idei kiadása, hiszen immáron huszadik éve jelenik meg a szőlőhegyi ünnep alkalmából. Végigtekintve a korábbi számokon, szépen nyomon tudjuk követni a település és a szőlőhegy életét, annak változásait.

Különösen örömteli, hogy a kezdeti néhány oldalas újságból, komoly húsz-harminc oldalas lap vált, amelynek tartalmi és megjelenésbeli igényessége megmaradt. Itt szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akiknek köszönhető e húsz évfolyam.

Nem tudok róla, hogy lenne a környékbeli településeknek ilyen hosszú időn keresztül, megszakítás nélkül megjelenő lapja. Legyünk büszkéek a Náczihegyi Tükör–Spiegelre és annak készítőire.

Szokásos éves visszatekintésem a 2008. évi szőlőhegyi ünnepel kezdéném. Ez volt az első ünnepség, amelyet az újonnan megalakult Pulai Náczihegyi Kertbarát és Tájégozó Egyesület (PNKTE) szervezett.

Az ünnepi szónok BALOGH László, a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságának igazgatója volt. Ő a szakemberek tudásával és a természetet szerető, azért aggódó emberek hitével beszélt a természeti környezet és élővilág megóvásáról. A műsorban fellépett a Nagyvázsonyi Dalkör és természetesen a pulai fiatalok.

Karácsonykor a nagyvázsonyi általános iskolások adtak nagyon szép ünnepi műsort. Sajnos, ezen alkalom nemcsak a meghitt szép műsor és az ünnepre készülés miatt maradt emlékezetes számomra, hanem azért is, mert nem volt az utóbbi tizenöt esztendőben olyan községi ünnepség, ahol a Pulai Táncsoport ne tudott volna műsorral fellépni.

A fellépés elmaradása arra ösztönözte a képviselőtestületet, hogy a szétesőben lévő táncsoport felkészítését, oktatását más személyre bízta.

A változtatás jól sikerült, az utóbbi néhány fellépésen már újra egy lelkes, jól összehozott csapatot, táncosokat láthattunk. Remélem ez a szőlőhegyi ünnepi műsorból is ki fog tűnni.

A farsangi időszakban megtartottuk a nyugdíjasok hagyományos farsangját, amelyen a szokásos harminc-harmincöt fő jelent meg. Akik eljöttek, jól érezték magukat; akik meg nem tud-

tak-akartak eljönni, azokat jövőre szeretettel várjuk.

Március 15-én a régi iskola előtt megemlékeztünk az 1848-1849-es szabadságharcról. Fiataljaink adták az ünnepi műsort, GETTINGER Szilvia szervezte az ünnepséget.

Áprilisban megint közösen rendeztünk szemétszedést Kapolccsal, a munka befejeztével idén Kapolcsra mentünk át enni, inni és futballozni. Evés-ivásban igen jók voltunk, futballban viszont jóval kevésbé.

Május elsejét megelőzően felállítottuk a község májusfáját a Faluház kertjében, a fiatalok meg a magukét a Tűzoltószertár, vagy inkább a Pulai Ifjúsági Klub (PIK) udvarán.

A hónap végén volt a falunap, ahol visszavágtunk futballban a kapolcsi csapatnak. Hiába na, a hazai pálya előnye. Az idei újdonság, a tervezett kaszálóverseny az eső miatt elmaradt, talán jövőre megtartjuk.

Volt viszont asztalitenisz- és csocsóverseny, öt bográcsban főzés, illetve a vadászok meglepetéssültje. A műsor, amelyet a táncsoport tagjai, fiataljaink és barátaik adtak elő, beszorult a nagyterembe az újra feltámadó eső miatt. Itt volt a tombolasorsolás és a hajnalig tartó buli is.

Május utolsó vasárnapján, a templomkertben lévő emlékműnél emlékeztünk meg hőseinkről.

Sajnos, hasonlóan az előző évhez, idén sem rendezték meg a Művészetek Völgye fesztivált. A korábban résztvevő települések mindegyike, falunk kivételével, próbál valamilyen minifesztivált megrendezni, ha csak néhány napban is. Kívánom nekik, hogy járjanak sikerrel.

Mi itt Pulán úgy döntöttünk, lévén se papiránk, se fegyverünk, hogy nem próbáljuk meg azt, ami profiknak sem ment. Ez nem azt jelenti, hogy a következő évek során, ha újra a korábbiakhoz hasonló módon lesz fesztivál, akkor ne akarnánk részt venni benne.

Ezzel rá is kanyarodnám az anyagi helyzetünkre, amely sajnos nem javult. Idén is kénytelenésből pályáztunk a forráshiányos településeknek járó ÖNHKI-támogatásra. Szerencsére nyertünk és hetvenezer forint híján megkaptuk az igényelt összeget, 2.555.000 forintot. Így idén sem kell hitelt felvennünk az önkormányzat gazdálkodásához.

A 2009. évi költségvetésünk fő összege közel harmincegy millió forint, ebből közel nyolcmillió forint, amelyet támogatásként átadunk a közösen fenntartott intézményeknek. Idén is szükség van a gondos, takarékos gazdálkodásra, hogy továbbra is fenn tudjuk tartani a korábban adott szociálpolitikai juttatásokat.

Azért haladtunk valamit előre is. Megkaptuk az új falugondnoki autót, egy Volkswagen Transporter kisbuszt. Itt csak a húsz százalék általános forgalmi adó (ÁFA) terhel bennünket, amelyre egyelőre hitelt vettünk fel, de ezt fedezi a régi autó értékesítése. Sajnos elég sok ilyen kisbusz került egyszerre a piacra, ezért az árak nyomottak és nehéz vevőt találni. Talán a napokban azért elkel.

Megtörtént a korábban megvett lambéria felszerelése a Faluház nagytermében és az előtérben. Szerintem sokkal otthonosabb, szebb lett így a Faluháza. Elkészült végre a feljáró lépcső is, amelyen talán könnyebb felmenni, mint a régi meredekebben.

Közösségi munkával megkezdtük a Kabhegy utca kátyúzását.

Pályázatot adtunk be a LEADER-akciócsoport keretén belül a régi iskola és falumúzeum teljes tetőcseréjére, valamint a födém megerősítésére és a nyílászárók cseréjére. A pályázatot befogadták, csupán az eredményhirdetés csúszik.

Ezért valószínű, hogy a munkát, ha nyerünk is, csak a következő évben fogjuk tudni elvégezni. Itt a szükséges önrészt az ESZTERHÁZY

Károly Közalapítvány fogja biztosítani, megállapodás alapján.

Sikerült megállapodásra jutni a társközségek közös tulajdonának csökkentésében. Eszerint a nagyvázsonyi kisiskola tulajdonrészétől megválnak a kistelepülések, míg a rendőrlakást közösen értékesítjük.

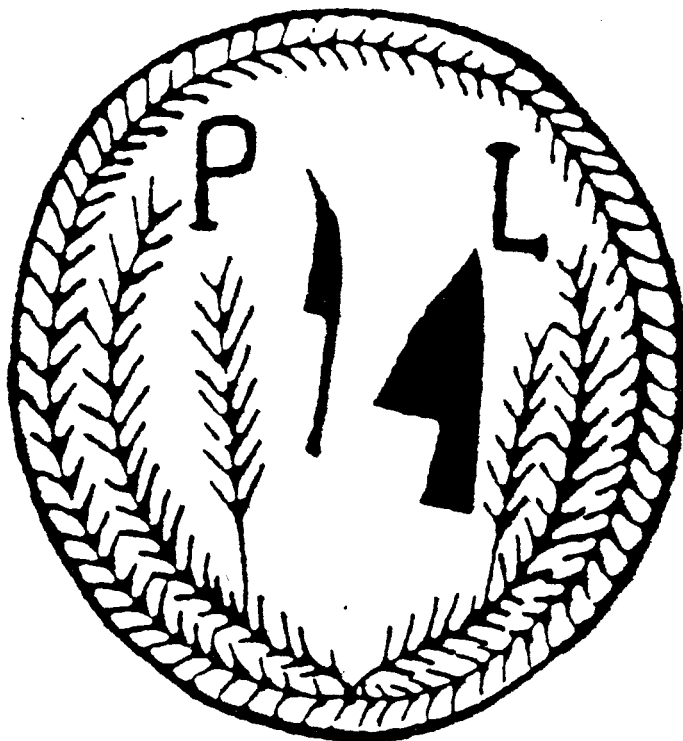
Ezekből 2009-ben egymillió forintra, 2010 végéig két és fél millióra, végül 2011-ben egy millióra számíthat Pula. E forrásokat pályázatok önrészekén célszerű majd hasznosítani. Terv elég sok van, de kérdés, hogy mire és milyen feltételekkel lehet pályázatot benyújtani.

A napokban korábban nem látott mértékű vihar vonult át a falun. Sok fa kidőlt, kettétörött. Számos épület tetőzete szenvedett kisebb-nagyobb sérülést, ezek közt van a Faluház, a Templom és a Falumúzeum is.

A temetőben is kettétört két fenyő, szerencsére a sírokban nem okozott kárt. Ez is megmutatta azonban, hogy lesz miről beszélünk augusztus végén, a temetői fenyőkkel kapcsolatos falugyűlésen.

Végezetül, kívánom az újság szerkesztőinek és minden olvasójának, hogy legalább a következő húsz évfolyam is folyamatosan jelenjék meg, adjon hírt erről az összetartó, lelkes faluról, a szőlőhegyről, az itt élő és az ide kötődő emberekről. Azután meg már a cél az ötvenedik évfolyam lesz.

KERTÉSZ Lajos polgármester

Náczihegyi vigadalom: Kiállítás és emlékoszlop-avatás Pulán

Ünnepséggel köszöntötték szombaton délután a pulai Náczihegy birtokosai ama százhetvenöt évet, mióta a hegyet művelésbe fogták. 1811-ben szakította ki a pulai jobbágyság – földesúri akarat nyomán – e nyolcvan hektárnyi földdarabot az erdőből, hogy aztán 1812-ben betelepítse szőlővel. A díszes meghívó fölkellette sokak érdeklődését és kíváncsian várták a gazdag programot.

A *Kiállítás a Bakony lábánál* című tárlatot a házigazda, dr. BLICKLE Tibor nyitotta meg, és hangsúlyozta, hogy ez az első vegyes műfajú hegyi kiállítás és tárlat megnyitása a százhetvenötödik évfordulón – méltó megemlékezés mindarról, ami ez idő alatt Pulán történt.

A kiállításon szerves egésszé azonosul a néprajzi-honismereti dokumentáció és művészeti alkotás; HEITLER László bakonyi parasztkorokot ábrázoló képei és HARMATH Istvánnak – a falu jeles szülöttének – a hegyhez kapcsolódását is bemutató emlékei.

A kiállítás megnyitó programjaként HUDI József levéltáros bemutatta a legértékesebb pulai és náczihegyi dokumentumokat.

A tárlat megtekintése után a pulai lakosok és a vendégek elvonultak a szoboravatás színhelyére, ahol valódi betyártárogató hangja köszöntötte a megjelenteket. SZABÓ Ildikó szegedi színművész ILLYÉS Gyula néhány gondolatát idézte föl, majd HAMAR Imre újságíró méltatta a pulai történelmet, a táj szépségét és a falu megtartó erejét.

A *Szózat* éneklése közben két helybéli kislány leplezte le a hegy történetét ábrázoló fa-

ragott emlékoszlopot, ifj. SZABICS Ferenc szentesi fafaragó ajándékát. A kettőszázötven pulai lakos közül sokan részt vettek az ünnepségen, hogy összetartozásukat bizonyítsák a náczihegyi birtokosokkal.

Az ünnepély után közös sétával érkeztek a falubéliek és a vendégek a pincékhez, ahol szép kilátás és építészeti ismertetés várta őket. A vadpörkölt és üdítőital az éhes gyomroknak is meghozta az örömet.

A nap jelentős programja volt sötétedéskor a filmvetítés HEITLER László és családja előadásában. HEITLER László festő és művészettörténész kápolnákról és föliratos házakról beszélt a közönségnek.

Ahogy a meghívón álló program ígérte, tábortűz és sasliksütés zárta az estét. Hajnalig tartó énekszó, beszélgetés, jókedv, vidámság verte föl a csöndet, és itt már csak a náczihegyi telektulajdonosok és barátai beszélgettek bensőségesen, családiasan, kellemes hangulatot teremtve.

A pislákoló csillagok és a lobogó tábortűz mellett elhatározták, hogy hagyományá teszik az évfordulót, és aki részese lehetett az első náczihegyi vigadalomnak, bízta és köszönte a szervezők munkáját.

BALLA Emőke

A Napló 1988. július 12-i számában jelent meg a fenti írás. Két évvel később, 1990. július 28-án adtuk ki a most huszadik születésnapját ünneplő Náczihegyi Tükör-Spiegel első számát. Köszönet minden falubéli, náczihegyi és „vidéki” közreműködőnek.

Náczihegyi Spirituális

Létfolyam

Liczám

Pula, 1990. július 28.

Pula, Náci-hegy 1990

Megjelentetés

KÖRÖK ÉVÉN, JÚLIUS UTOLSÓ SZOMBATJÁN

Kiadás

* NÁCZIDEVÉ BIRTOKOSOK SÁBÁTI KÖRE

Főszerkesztő: (az első 50 évben): REHÉNYI ANTAL

Művészeti szerkesztő: MAGYAR SZABICS

Honlap: www.naczihegyi.hu

Fél évszázados út

Igen, immáron nem kevesebb, mint fél évszázados a Nagyvázsonytól kiépített pulai „jó” út. Októberben lesz ötven éve, hogy átadták a forgalomnak.

Nagyon is illő, hogy megemlékezzünk eme jeles évfordulóról. Sok-sok korábbi – és bizony nem is egyértelműen dicsérendő – ok és indok miatt is.

Meg az akkor s a pár évvel korábban születettek nem tapasztalhatták az „úttalan” úton a közlekedést, pedig már a nyugdíj közelébe korszodnak lassan.

Tudományosan bizonyítható ama tény, hogy másfélezer évvel ezelőtt a mai Dunántúl, az akkori Pannónia egész területére is kiterjeszkedő hatalmas római birodalom idejében is vezetett erre út.

Mégpedig Veszprém városának környékéről (és még messzebről) induló, nagyjából a völgyben, majd a Séd-patak és az Eger-patak mentén a Tapolcai-medencéig (sőt még távolabbra is).

A rómaiak után a népvándorlás korában, a magyar honfoglalás idejében, meg a középkorban (és utána) is erre haladt a távolabbi településeket összekötő út.

Mire az újkori Pula újraalapítói idetelepültek, bizony eléggé rossz állapotba került az útvonal.

Az elhanyagoltság okát abban is kereshetjük, hogy Pula Zala vármegye szélén, Veszprém megyébe (Nagyvázsony és Őcs határába) beékelődve feküdt.

A szomszédos falvakkal (Nagyvázsony, Őcs, Vigánt és Petend) összekötő utak községi kezelésben voltak, és maradtak is az ötvenes-hatvanas évekig.

A javításukat és a karbantartásukat a községek lakói végezték robotban, társadalmi munkában.

(A jó ötven évvel ezelőtti pulai idős emberek tudatában élt annak emléke is, hogy a mai nyolcas főút megvalósítása a harmincas években került szóba.

Ennek egy változatként a Pulát is érintő nyomvonal megépítése is szerepelt az előzetes tervekben.)

A huszadik század folyamán az akkori országgyűlési képviselők is állandóan ígérettek a falut Vázsonnyal összekötő út megvalósítását.

Noha a bekötőút nem épült meg, ugyanakkor a gondolat a helyiekben nem merült feledésbe.

Aztán 1958 májusában a helyi tanács egyetértésével kéttagú küldöttség kereste föl Veszprémben az országgyűlési képviselőként fogadónapot tartó – akkori – közlekedési és postaügyi minisztert.

A képviselő miniszter türelmesen meghallgatta a bekötőutat kérő és amellet érvelő pulai küldöttséget.

Javasolta, mielőbb juttassa el a község írásba foglalt hozzájárulását, följajnlását hivatali címére.

A teltházas falugyűlésen a lakosság határozott: minden gazda (háztulajdonos) huszonöt, a lófogattal rendelkezők pedig tizenkettő munkanapot ajánlottak föl.

Ez bizony egy példamutató községi egyetértés, mindenképpen követésre méltó közösségi összefogás.

Az aláírt és elküldött vállalások nyomán június 13-án, háromnapos bő tavaszi esőzés után előkelő, márkás külföldi kocsival a miniszter a faluba érkezett.

Az ez alkalomra összehívott lakossági falugyűlésen ezután elhangzott a hivatalos bejelentés: a következő év végére elkészül a bekötőút.

A gyors tervekészítés után az út építése még ugyanazon esztendő őszén megkezdődött, s végül 1959. október 17-én volt az ünnepélyes átadása.

Jött a folytatás: 1960–1961-ben megépült az Őcsre (Ajkára) vezető, s 1963–1964-ben pedig a káposztáskerteken átvezetett vigántpetendi (tapolcai) út.

Manapság már teljesen természetesnek vesszük, hogy a valaha a világtól elzárt és a szomszédjaihoz csak poros és sáros földúttal kötődő Pula ma már három város, Veszprém, Ajka és Tapolca – közlekedési – központja, középpontja.

Záró gondolat s javaslat, hogy ez év októberének harmadik szombatján (vagy vasárnapján) találkozzunk a Nácihegy alján az ajkai-tapolcai elágazásban a bekötőút építésének nevezetes eseményére állított kőnél, közös emlékezésre.

REMÉNYI Antal

Emlékezés barátomra, MARKÓ Lászlóra

Meghalt a legjobb barátom! A történeteket földolgozni nehéz, s nem is lehet soha. SEBESTYÉN doktor szerint halála szép volt, de korán jött.

A MARKÓ-családdal mintegy 46 éve vagyunk igazi, mély és jó barátságban. Harmincegy évet vadásztam Lacival, mint a legmegbízhatóbb, a vadászkerölcsöt betartó, önzetlen baráttal. Imáron huszonhat éve a pulai tanyánk még szebbé és hangulatosabbá tette az együttlétünket a helyi és a szomszéd barátok társaságában.

Már a BLICKLE-házaspár elmenetele is egy rendkívül szomorú jele volt az idő múlásának. Ama váratlan dolog pedig, hogy barátom fia, a „kis Laca” az itteni emlékei hatására lett az eladó telek tulajdonosa, még megerősítette bennem és családomban, hogy Pulán maradni kell.

Laciban egy erkölcsében tiszta, szellemes, lelki s testi egyensúlyban élő, mindig segítőkész, fáradhatatlan embert tiszteltem s szerettem. Vidámságával s humorával a zárkózottabb emberek közül is, mint például én, ki tudta hozni a közvetlen föloldódást s hangulatokat. Nagyon szorgalmas, az anyagi javakat megbecsülő s sokoldalú ember volt: kertész, szakács s (tenisz)sportoló.

51 éve, hogy mérnökként a Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatósághoz került. Ott előbb a Siófoki Szakasz mérnökségnél dolgozott tervezési csoportvezetőként, majd 28 évesen neveztek ki a határozottságával s munkabíráásával nagy tekintélyt szerzett fiatal mérnököt a vespéremi szakasz mérnökség vezetőjévé. A Győri Vízügyi Igazgatóság vezetőjeként ment nyugdíjba.

Az utolsó napja a következőképpen telt el. Mi az unokáinkkal jöttünk egy hétre, Laci pedig csütörtökön, júl. 2-án reggel érkezett meg Pulára. Éppen hogy átjött hozzánk, és azután máris ment a kert alsó részébe füvet nyírni. Én is a fűnyírásal voltam elfoglalva. Délben ebédre hívtuk. Az egész napot végigdolgozta, hogy minden rendben legyen, mert szombat estére a pulai barátainak akart házbemutatót és László-napot rendezni. A kis Laca szerint is erre nagyon készült.

A munka után, ahogy ő mondta, „még lazításként” sétálni ment az erdőbe s gombát szedett. Visszafelé jövet először FERKIS szomszédhoz tért be, majd nálunk állt meg. Én is akkor fejeztem be a munkát, úgyhogy jól jött a társasága.

Nagyon szép este volt, fröccsöztünk. Boldogan mondta, hogy bizony jólesően elfáradt, de mindennel kész, amit tervezett. Igen beszédes volt. A gyerekkorától kezdve (6-an voltak testvé-

rek) a sok közös élményről, üdülésről, kirándulásról is szó esett, ahogy előtörtek az emlékképek.

A kis Heves megyei Boconádról a hatgyerekes kántor édesapja éppen akkor pályázta meg a gödöllői premontrei templom kántori állását, amikor fiai iskolába indultak. Ezután már szinte természetes, hogy a kis László a premontrei gimnáziumban kezdte középiskoláit. Ez élete végéig nyomot hagyott benne, képzett tenor hangja és a szenténekek ismerete Pulán is közismert volt.

Beszéltünk a befőzési módszerekről is, s mint mondta, az előző nap 16 üveg baracklekvárt rakott el. A kedvenc íróinkra, a szeretett könyveinkre, a hazánk történelmére is egymás után sort kerítettünk. Elmesélte, hogy mit fiatalon elképzelt, minden teljesült: család, gyerekek, unokák. Elmondta, hogy nagy öröme van fiainak eredményeiben s nagyon tiszteli s szereti menyeit. Munkahelyére s munkatársaira szeretettel emlékezik.

Kapcsolata ma is élő a fiatal s nyugdíjas munkatársaival. Ki sem látszik a programokból. Tervei voltak: meghívja győri barátait, BLICKLE Beát. Az öreg fák pótlására csemetéket ültetett. Vihar közeledett; körben rengett, villámlott az ég.

A felesége 3 éve halt meg. Mindnyájan éreztük, hogy e veszteség a lelkében mélyen él. Ezt igyekezett erőn felüli szorgalommal leplezni és munkával levezetni. A házassági évfordulójuk napja volt. Itteni barátai, kik ezt láttuk, mindnyájan kértük, hogy fékezzen, lassítson: „Laci, te sem vagy már mai gyerek!” Kezdtet esni, búcsúztunk. Azzal köszönt el: „Jofi bácsi! Nem vagyunk módosak, de szép emlékeink vannak!”

Azért mertem idézni a doktor urat, mert az utolsó beszélgetésünk alkalmával sugárzott belőle a megelégedettség és ama tudat, hogy családjáért, barátaiért, szakmai- és vadásztársaiért minden tőle telhetőt megtett, de felesége elvesztését földolgozni nem tudta.

A vadászok azzal búcsúztatták: „Mint ahogy az erdőben az öreg tölgy, amelynek gyökerei elgyöngültek és a vihar miatt kidőlt, Te sem bírtad az utolsó vihart, a szíved megállt. Az erdő járva és a kidőlt tölgy helyéhez érve, eszünkbe jutsz, mert Te is hatalmas ürességet hagyál Magad után. Ahogy ama bizonyos öreg tölgy az erdőnek, Te is úgy fogsz hiányozni minékünk.”

A túlvilági vadászmezőkön majd találkozzunk! Nyugodjál békében. Barátod, Jofi bácsi.

SCHOLTZ József

MARKÓ László a pulai Hősök-napi megemlékezésen.

Pula szakrális (egyházi és vallásos) életéből

Pula határában a középkorban két falu volt, az oklevelekben az 1233-as említésű Pula, s az 1171-es Tálad. Mindkét település helyét ismerjük. Pula a temetőtől északnyugatra, temploma a sírkert nyugati szélén volt. Tálad a község határ keleti felén, a Tálad-dűlő déli részén feküdt. Templomának védelem alatt álló s a romlástól megóvott romjai átellenben, a Séd bal oldalán, az erdő szélén, az Ilona-kápolna s forrás mellett tekinthetők meg. A Szentszék s a Szentföld javára 1333, 1334 s 1335-ben tizedet adott Pula, s a falu papjai, Mihály s Demeter atya voltak. Pula 1557-től, Tálad 1548-tól vált lakatlanná a törökök közeledtével.

Táladon Pula külterületi határában a pálosoknak 1263-ban volt kolostora. Az 1480-as évek második felében KINIZSI Pál hívására az általa építtetett s Szent Mihály tiszteletére szentelt nagyvázsonyi kolostorba települtek át. Helyükbe ferences szerzetesek költöztek. E kolostort a háborús helyzet miatt 1552-ben robbantották föl.

200 éves „gazdátlanság” lett úrrá e vidéken, bár a község az 1620-as években – Devecser tartozékaiként – az ESZTERHÁZY-családé lett. Pula újratelepülésének lehetősége 1745 nyarától állt fenn. A telepítési szerződést az ESZTERHÁZY-uradalom devecseri tiszttartója kötötte júl. 1-jén, két Öcsről áttelepülő családdal. A főként német kolónusok befogadása is ennek alapján történt.

A betelepülők római katolikusok voltak, s az 1726-ban alapított vázsonyi plébániához tartoztak, melynek temploma 1773-ig a várkápolna volt. Ide tartozott Dörögd, Kapolcs, Dörgicse, Vászoly, Pécsely, Vöröstó, Barnag, Öcs és Pula.

A petendi plébániát 1750-ben létesítették, s ide osztották Kapolcs, Dörögd, Öcs és Pula falvakat. Pulát 1755-ben elválasztották Petendttől s Nagyvázsonyhoz csatolták. Valószínűsíthető, hogy a pulaiak ragaszkodtak Vázsonyhoz. Indokaik: a könnyebb megközelíthetőség, a megszőkottság és Vázsony mezővárosi volta.

A pulaiak ezután is igénybe vették (keresztelésre) a vázsonyi plébániát. 50 év után a pulai egyházközséget ismét a petendi plébániához csatolták filiaként. Gróf ESZTERHÁZY Miklós kegyúr az 1812. szept. 12-én, Pápán keltezett alapítólevelé szerint (a petendi plébániára vonatkozóan) állandó kápláni állásra tett alapítványt.

A káplán eltartására 15 hold szántót adományozott s 6 öl fát, melyet a pulaiak vágtak s a plébánia udvarára szállítottak. A plébániához épített kápláni szobát a pulaiaknak kellett fönntartani.

A plébánia köteles volt minden vásár- s ünnepnap szentbeszéddel misét szolgáltatni, s a pap szállításáról gondoskodni. A plébános havi 60 ft-ot fizetett a káplánnak. Az alapítólevelé szerint a visszacsatolást az tette kívánatosná, hogy Pula Zala vármegyéhez, Vázsony Veszprém vármegyéhez tartozott. Az út is alkalmasabb volt Petend felé.

Az 1816. szept. 10-i *Visitatio Canonica* szerint Pulán fogadott ünnepek: Szt. Károly, Flórián, Margit, Anna, Vendel, Fájdalmas Szűzanya, az Úrnapja vigíliája s Sarlós Boldogasszony napja. E napokon 7-kor mise volt litániával. A pulaiak küldtek kocsit a papért, s a miséért 1 ft-ot fizettek. A vetésmegáldás Márk napján 30 krajczárba került. Ezen írásban rögzített rend szokássá alakult, s az 50-es évek elejéig meg is tartották.

1760-ban már volt imaház. Az 50 évvel ezelőtti idők úgy emlékeztek, hogy ez a mai faluház (Fő u. 31. szám) helyén állott. Szt. Vendel tiszteletére volt szentelve (benedikálva). KRÁMER (KRAMMER) György jobbágy 1773-ban emeltette a Szt. Flórián-kápolnát saját költségén. A gróf ESZTERHÁZY Károly egri püspök, a földbirtokos kegyúr által építtetett s BORROMEO Szt. Károly tiszteletére szentelt templom 1797-ben készült el.

1847-től a nagyhét utolsó 3 napján is voltak szertartások. A fél-háromnegyed évszázaddal ezelőtt élt pulai öregek elmondásai alapján emberemlékezet óta felejthetetlen s méltó külsőségekkel ünnepeltek meg néhány egyházi napot a községben. Karácsonykor mindig volt éjféleli mise. Virágvasárnap volt barkaszentelés, körmenet a templom körül s (énekes) passió. Nagypénteken csonkamise passióval s délután 3 órakor szertartás. Nagyszombaton délután föltámadási körmenet. A baldachin alatt az Oltáriszentséggel a papot a céhlámpás (iparos, később egyházközségi képviselő-testületi tag) férfiak kísérték. Előtte a Föltámadt Krisztus szobrát vivő idősebb férfi haladt. A körmenet rendje: keresztet hordozó fiatal legény, iskolások, legények, fiatalabb s idősebb (házas s özvegy) férfiak, a kántor énekesekkel, a pap kíséretével (ministránsokkal), a nagyobb lányok, fiatal, majd idősebb asszonyok égő vaksztokkal (Wachs-stock: viaszgyertyafonat). A menetet templomi zászlókkal legények kísérték, egyenletesen elosztva. Útvonal: a templom déli s nyugati oldala mellett, majd észak felé az öcsi útig, a Szt. Flórián-kápolnát megkerülve vissza a templomba.

Az igazán szép, külsőségeiben is gazdag körmenet az úrnapi volt. A Fő utca kelet-nyugati

irányú részén 4 lombsátrat készítettek az ünnep reggelén fiatalabb gyertyánfák (suhángok) s ágak fölhasználásával, 2-t az Alsó-soron, 2-t a Felső-soron. Az út 2 oldalán a földbe szúrt gyertyánfákból „fasort ültettek”. A fúvószenekar által kísért énekes mise után indult a körmenet. A résztvevők ugyanolyan rendben, sorrendiségben, a menet élén a fúvószenekarral, s a pap mellett fegyveres pirgerek (polgárőrök) is haladtak. Az énekesek (s a körmenet résztvevői) szentségi énekeit a zenekar kísérte. A sátraknál az evangélium fölolvása előtt a pirgerek dízsörtűzzel tisztelegtek. A sátrak szentképekkel, szobrokkal s virágokkal dúsan díszítettek voltak. A Borromeo Szt. Károly napját (nov. 4.) követő vasárnapon tartott búcsúi szentmisén is a fúvószenekar muzsikálta az orgonával kísért s hívek által énekelt szenténekeket.

Az 1945. márc. végén átvonuló front csak rövid ideig okozott fönnakadást a kialakult egyházi szertartások rendjén. A hagyományos s megszokott körmenetek az 50-es évek elejétől változtak; csak a templom köré korlátozódtak. A 60-as évek elején megszűnt a passió; nem volt elegendő férfi a szereplésre, a tsz-tagok befolyásolása miatt. A kápláni állás is betöltetlen maradt Vigántpetenden. A 70-es évek elejétől a petendi plébániától – helyi kezdeményezésére, aláírásgyűjtés nyomán – került Pula a vázsonyi plébániához. A plébános, PAUER Antal, 1996-ban nyugdíjba vonult. A paphiány miatt több egyházközséget látott el egy pap. Hozzá kellett a híveknek szokniuk a mise helyetti vasárnapi igeliturgiákhoz. (De 1991-től egy évtizeden át ismét voltak passiók.)

Kőből faragott keresztek állnak (korpusszal s alatta Mária szobrával) a faluban, ill. annak határában; a templom mellett, a temetőben, a községbe vezető utak mellett: a Náczihegy alsó lejtőjén, az alsó faluvégen, az öcsi út mellett (Wald-Kreuz). Kereszt van: a Fő u. 70. sz. ház utcával érintkező telkén. Keresztet állíttatott FISCHER József a náczihegyi telkén 2001-ben. Fakeresztet találhatunk 2000-től a táladi volt pálos kolostor romjainál, s a Tálad falu templomának védett romjainál 2007-től. Kálvária ugyan nincs a faluban, de stációs képek láthatók a templomban. A falu többsége római katolikus volt mindig (az uradalmi cselédek közötti más felekezetűek kivételével). Korábban (1950-ig) a politikai (civil) és az egyházközség szintjén egybeolvadt a vezetés és a szokások gyakorlata.

Végül a mai valóságról is szólni kell. Az egyház jelesebb napjait (szentmisék, szertartások) illetően az utóbbi 12 év alatt, az ezredforduló óta

az 1810-es években bevezetettekhez (s az azóta bővülő, gazdagodó újításokhoz) viszonyítva nagy változások észlelhetők, negatív irányban. Csökkent a templomba járók száma, a vasárnapi szentmiséken a falu összlakosságának átlagosan 20 %-a vesz részt. Havonta 1(-2) alkalommal igeliturgia van. A fogadott s jelesebb ünnepek (Karácsony, Húsvét, Pünkösöd) másnapjai elfelejtődtek.

Következzenek a mostani egyházi év eseményei. A hívek részesei lehettek a víz-, gyertya-, búzaszentelésnek, a hamvazásnak, a betegek szentsége fölvetelésének, az adventi s nagybőjti (általános) gyónásnak s áldoztatásnak. Nélkülözték viszont a karácsonyi éjféli misét, az óév búcsúztatásának szertartását, a barkaszentelést, a virágvasárnapi körmenetet s szentmisét, a nagyheti szertartásokat (a nagyszombati föltámadási körmenetet). Idén Úrnapiján igeliturgia volt (körmenet nélkül), s a szertartás alatt egyházi ének nem hangzott föl, pedig valaha másként történt. Bizonyításképp álljon itt néhány részlet PÉTI Mária visszaemlékezéséből, mely a veszprémi *Regina Krónika* 2009. jún. 7-i számában jelent meg:

„7-8 esztendősen lehettem, mikor egy napsütéses nyári reggelen a nagyobbik öcsémmel szépen felöltöztünk, a szomszéd néni kertjében rózsaszirmokat gyűjtöttünk a kosárkánkba, s édesapám elvitt minket a székesegyházba, hol az úrnapi körmenetben mi hinthettük a virágot a templom szönyegére.” „Néhány évvel ezután szüleimtelket vásároltak *Pulán*, egy Balaton-fölvidéki kis falucskában, s attól kezdve ott töltöttük a nyarakat. A falvakban persze minden másképp volt már akkoriban is, így aztán az első pulai úrnapi körmeneten ámulva néztük a szebbnél szebb virágoktól roskadozó lombsátrakat, s az ünneplőbe öltözött, hangosan éneklő falubélieket a templomkertben. Emlékszem, akkor az úrnapi szentmise után mi is lombsátrat készítettünk a szőlőhegyen a testvéreimmel, s napokig körmenetet játszottunk.”

Pula a török idők előtt 2 s negyed századot, s 200 évi nemlét után most közel 2 s háromnegyed évszázadot élt meg. A lakosság száma az utóbbi 25 évben ugyan nem fogyott, de sokat kell tennünk még azért, hogy a jövője ne legyen bizonytalan.

Fölhasznált irodalom: NÉMETH Gábor, *Adatok Nagy-Vázsony történetéből*. Veszprém, 1901.; PORPÁ CZY György Gergely, *A vigántpetendi plébánia története*. Kézirat (Veszprémi Érseki Levéltár, VÉL), 1962.; LEITOLD István, *Szülőfalum régi szokásai*. Kézirat (Laczkó Dezső Múzeum Néprajzi Adattára).

REMÉNYI Antal

Régi időkre emlékszel-e még? Beszélgetés özv. HEITER Józsefné HAÁZ Erzsébettel

– Combnyaktörésem volt, BOZSÓ főorvos úr mégis azt mondta, hogy igazán szerencsésnek mondhatom magam, mert úgy törött a csontom, hogy még egy hétig tudtam járni és csak azután kerültem be a kórházba. Két csavarral megoldották, és azt is megállapították, hogy nincs csontritkulásom – *kezdi a szokásos „hogyan?” kérdés-re adandó válaszát özv. HEITER Józsefné HAÁZ Erzsébet.*

– A szívritmuszavar miatt egyre nehezebb föllépni a buszra, ezért is ritkábban, és csak akkor megyek Nagyvázsönyba, ha muszáj. Néha úgy érzem, mintha a lábam helyén egy bot lenne. Ezért is kísér el mindig a közelben lakó húgom – *vallja meg, pedig mosolygós arca, ritka gondossággal megkötött színes fejkendője egy életvidám teremtést jelez.*

– Ma a cipőtalpalásért mentem be a körzeti suszterhez, aki öt-hat falut lát el, meg vettem egy műanyag vödröt, amelybe uborkát teszek el. E dolgok a mi kis boltunkban nem kaphatók. Kicsi a bolt, és alig lehet benne valamit kapni a mindennapi élelmen kívül.

– *Hát régen?*

– Gyerekkoromban önellátóak voltunk. A háznál, a kiskertben, az ólakban, a szőlőhegyen minden megtermett. A bolt akkor sem volt nagyobb, de emlékeim szerint csak petróleumért, ecetért, makkacukorért, gyufáért, sóért és a férfiaknak egy-egy csomag szögért mentünk el. Egy kis méterárut is tartottak, és pulóvereket is lehetett kapni.

– *Mikor volt ez?*

– Engem 1935-től kezdve küldött édesanyám vásárolni. Akkor már meg tudtam számolni a pénzt. A kocsmá mellett volt egy táncterem és egy raktár, mellette a bolt.

A korábbi tanácsház helyén állt az iskolánk, amelyben egyetlen tanteremben hetvenkét gyereket tanított az osztatlan iskola hat osztályában LÁTRÁNYI (LEITOLD) Antal tanítónk. A hat-személyes, hosszú padokat a terem két oldalán helyezték el, úgyhogy a tanító minden oldalról körbe tudta járni azokat.

A fegyelmezés eszköze – amikor már a jó szó egyáltalán nem használt – elég gyakran a csipős mogyorópálca volt. A fiúk a hátsójukra, a lányok a tenyerükre kapták a csapást. A jobb oldali padosorban ültek a fiúk, legelől az 1.-sők, azután hátrafelé az idősebbek. A leghátsóban a 6.-osok.

Mi, 1927-esek kilencen jöttünk első osztályba, így két padot kaptunk. Azután egyre hátrébb kerültünk. Amikor befejeztük a hatodikot, még három évig ismétlődnie kellett járnunk, de hente csak egyszer, csütörtökön.

Ilyenkor már gyakorta mi vittük ki édesapánknak az ebédet a földre aratáskor, szántás idején, kukoricatöréskor, vagy a cséplőgéphez – pont ahogy édesanyánktól tanultuk, fejen, kosárban.

Az iskolában hittanóra is volt. Sokat énekelünk, németül is, magyarul is. A kézimunkát, főzést, háztartást anyámtól tanultam, később pedig tanfolyamokon. A harmincas évek közepén készült rólunk fénykép: nyolcvanhárom iskolás van rajta Pulán.

– *Hogyan alakult ki a színjátszás a faluban?*

– A tanító úr jól ismert mindannyiunkat: tisztában volt vele, hogy ki mire alkalmas, mit tud, milyen alkat, és kiosztotta szerepeket. Igen sok színdarabot játszottunk a mai Falumúzeumban.

Akadtt köztük, amit többször is előadtunk. Általában énekes-zenés darabok voltak ezek. SZAUER János bácsi tanította be a dalokat és ő kísért tangóharmonikán.

– *Milyen volt itt akkoriban az élet, amikor még nem folyt a csapból víz, nem volt áram és gáz?*

– E falu sohasem volt szegény. Reggel az ébredés után a kútról húzott vizet meglangyította a tűzhelyen édesanyám, és a lavórban megmosakodtunk mindannyian. Egy kurta reggeli után inkább tízórait vittünk az iskolába: gyümölcsöt és tésztát.

Az esküvőnkre emlékezve eszembe jut, hogy én voltam az első, aki fehér menyasszony ruhában állt Pulán az oltár elé. Korábban, még a szemközti szomszédasszony is, sötét bő szoknyában és ugyancsak sötét színű, esetleg fehérvirágdíszes blúzban, fején rozmaringkoszorúval érkezett a paphoz.

A férfiak viselete még ünnepnapokon is jóval világosabb színű volt. Csak az elhagyhatatlan sötét kalap s fehér ing emlékeztet arra, hogy ünnep volt a fényképezéskor. Régi idők! Miért is mondtam el mindezt? Hogy tudják a fiatalok, mekkorát változott az utóbbi hetven évben a világ.

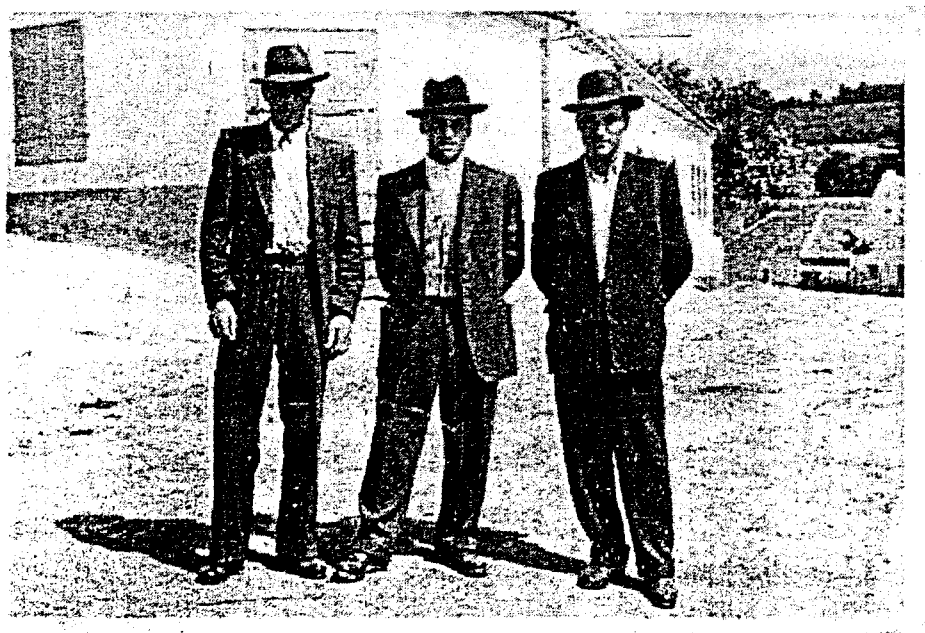
N.I.

Így vittük ki az ebédet a férfiaknak a mezőre: a fejtetön egy rongykötélből tekert párna, rajta kosár levessel, pörkölt, kenyér, gyümölcs és szalvéta. Tudta az asszony, ha leejti, éhen marad az ura.

SZAFNER Istvánné, FISCHER Józsefné, SZENGER Györgyné, HAÁZ Józsefné és SZAFNER Józsefné: a középkorú asszonyok öltözete a 60-as évekig sötét kendő, blúz vagy kardigán, és sötét bő szoknya.

HEITER József, LEITOLD János és LEITOLD István: a férfiak ünnepi viselete fehér ing (nyakkendő nélkül), egysoros sötét öltöny és sötét kalap.

Boriska néni

Mindannyian tudjuk, hogy e kicsinyítőképzős becenév a szeretett kislánynak szól. Ha e becézés megmarad egy hosszú élet folyamán is, az azt jelenti: mindig is olyan szeretettel közelíteték, szólították meg a falu lakói, mint kislánykorában az édesanyja. Csak hozzá tették: Boriska néni.

– Itt születtem a faluban, jóval két bátyám után: Menyhért éppen száz éve, János pedig 1912-ben, még a nagy háború előtt. Én harmadik gyerekként már utána. A Fő utca 69.-ben laktunk. Szép gyerekkorra emlékszem.

Édesapám, MOLNÁR János földműves. Volt tehenünk, lovunk. Évente többször vágunk disznót, malacot.

A kamra, a pince és a padlás élelmiszerraktárnak is megfelelt. Libák, sok tyúk az udvarban, lejjebb saját kút, ahonnan hordták a fiúk a vizet a reggeli mosdáshoz, főzéshez, mosáshoz.

Egy szobában aludt az egész család, én a kisebbik bátyámmal, a nagyobb külön ágyban, másik oldalon és szüleink. Reggel hét előtt ébredtünk. A szüleink korábban már ellátták az állatokat, anyám meg is fejt.

Megrakta az épített tűzhelyben a tüzet és forralt vizet a mosdáshoz. Lavórban megmosakodtunk derékig mind a hárman. Emlékszem, édesapám miként borotválkozott, a férfiak egymás haját nyírták. Borbély nem lakott a faluban soha.

Édesanyám készítette ki a ruháinkat, amíg kisebbek voltunk. Telente mindig együtt reggelizett a család: a frissen fejt tej vagy tejeskávé mellé kenyér, valami húsféle, sonkaszelet vagy kolbász.

Hús volt mindig lesózva, füstölve a kamrában. Reggeli után indított édesanyánk az iskolába. Iskolatáskaként a kukoricacsuhéból font cekkert használtuk.

Ebben volt az egyetlen tankönyv és füzet, egy palatábla (amely az egyik oldalán vonalas, a másikon négyzethálós) és a hozzá kötött igazi tengeri száraz szivacs a törléshez (hogy többet is lehessen írni és számolni rajta). Íróeszköz a palavessző volt, ezenkívül tolltartó, ceruza, radír és tolltinta a füzetbe íráshoz.

LÁTRÁNYI (LEITOLD) Antal volt a tanítónk. Pontosan itt lakott, ahol most mi a férjemmel. Novembertől a tanteremben egy asszony fűtött be korán reggel. Mindegyik gyereknek kellett

vinni naponta 2-3 darab aprított fát otthonról, mert a falu nem biztosított az iskolának tüzelőt.

Hogy rendetlenkedtünk-e? A faluban történtek – és mindaz, amit a gyerekek iskolán kívül elkövettek – eljutottak a tanító úr fülébe és még azért is kaptunk a suhogó mogyoróvesszővel. Előszörban a fiúk voltak a csínytevők. Pedig szigorú fegyelemre neveltek bennünket.

Például az iskolából hazafelé is sorban, kettesével kellett mennünk az utcán, pedig a mai forgalom ezredrésze sem volt itt, hiszen 1925-ben, amikor elsőbe indultam, télen egyáltalán nem, de nyáron is ritkán fordult meg erre autó. Autóbusz pedig sohasem.

Harangszóig tanultunk, utána hazajöttünk, édesanyám rendszeresen főzött. Édesapámmal ritkán ebédeltünk együtt, mert valahol künn dolgozott a mezőn. Ki kellett neki vinni az ebédet.

Délután igyekeztem vissza az iskolába, hol még voltak óráink: ének, olvasás. A hittanórákat pap tartotta reverendában, Petendről járt át gyalog. Az orvos Kapolcsról jött hetente egyszer – merthogy mi Zala megyéhez és a tapolcai járáshoz tartoztunk. A doktor a községi bírónál vizsgált meg, ott volt a rendelés. Ha valaki súlyos beteg lett, akkor házhoz hívtuk az orvost.

Az iskolából négykor hazaérve elsőként a leckét készítettem el. Sötétedéskor édesanyám ismét megfejt, adtunk enni a malacoknak, bezártuk az ólakat, a fiúk tüzelőt hoztak be kosárban, meggyújtottuk a petróleumlámpát, beszélgettünk, édesanyám ilyenkor is gyakran varrt, hiszen ruhát, blúzt a lányoknak, vagy a fiúknak inget soha nem vett senki. Csak anyagot.

Minden asszony megtanult ruhát varrni, még fehérműt is. A férfiöltönyt, kalapot, a női kendőt, sálat harisnyát a vásárban vagy a városban, netán a búcsúban vásároltuk meg. A maihoz képest korán vacsoráztunk. Amikor pedig már nagyobbacska voltam, rám maradt a mosogatás.

Korán feküdtünk. Volt másik szobánk is, de mindannyian együtt aludtunk. Egy meleg szobában, ahol telente a sparhelten anyám főzött is. Nyáron persze a konyhában készült az ebéd és az édes tézstafélék, de télen a főzés-sütés is a szobába vándorolt át, takarékosági okok miatt is.

*Így fejezi be egy régi-régi nap történetét
REMÉNYI Antalné MOLNÁR Boriska néni. Kicsit elfáradt, mert nemrég még a főső kertben kapált.
Sok volt az idén az eső.*

Nádor

Hogyan köszöntünk? Hogyan éltünk Pulán?

Beszélgetés LEITOLD Pista bácsival

LEITOLD Pista bácsi (82) a falu nagy mesélője. Sok mindenre élesebben emlékszik, mint a tegnapi, de épp ezért fontosak a mondatai.

Manapság a gyerekek gyakorta elfelejtnek elköszönni induláskor, vagy érkezéskor hiányzik a jókívánság. És az utcán is néha. Pedig mindenkit igencsak ismernek a faluban. A tiszteladás valahogy nem módi. Még olyan fiatal is akad, aki nem köszön vissza. Hogy is volt ez régen?

– Iskolába menet elköszöntem édesanyámtól: Dicsértessék a Jézus Krisztus! Ahogy nőttünk, „sietni kellett”, vagy hányavetiskedtünk a rövidítéssel, és csak annyit mondtunk az utcán: Dicsértessék!

Ha egy irányban haladtunk egy öreggel, és a fiatal futott, amikor elkerültük az idősebbet, visszakiáltottuk a köszöntést. Érdekessége ennek, hogy nem csak a falubelieknek, hanem a faluban és a hegyen lévő Krisztus-keresztnek, a hősi emlékműnél, a templom előtt elhaladva mindenkor, vagy a határban a dűlőutak keresztjénél is köszöntünk. Ugyanígy az iskolába érkezéskor a tanítónak.

Ez tartott a legényeknél a tizenhatodik életév betöltéséig. Akkor általában öt-hat liter bor mellett az avatandó kiválasztotta az idősebbek közül ama három-négy legényt, akivel pertut ihatott és a bor mellett ettől kezdve tegeződtek.

E „szertartással” a felnőttek befogadták (komának nevezték) az újabb nemzedéket, amikor elvégezte az ismétlődő osztályt is. Ettől kezdve már nem csak ők tegezték egymást, hanem a felnőttekkel is pertuban voltak, kivéve a házasságokat és akik ezt visszautasították.

Manapság úgy látom, hogy a felnövekvő nemzedéknek nem könnyű átállni a *csókolom*ról a *jónapotra*, a *szevaszra*, a *szia*ra, a *hellóra* vagy a *csaóra*. Ezt a szülők és a felnőttek vagy idősebbek igazán megkönnyíthetnék, ha nem is öt-hat liter bor mellett.

Csókolommal, azaz *kezticsókolommal* nem köszöntünk másnak, csak a főerdész úr feleségének. Csak 1945 után jött divatba, illetve terjedt el általánosan is a faluban a *csókolom* köszöntés a gyerekek részéről vagy felnőttek között az asszonyoknak.

Természetesen mindez általában németül ment a faluban: *Gelopt sei Jesus Kristus!* A

korcsmába, boltba lépve a napszaknak megfelelően: *jóreggel*tel vagy *jóesté*ttel köszöntöttük egymást.

Emellett járta a kortársak között a *szervusz*, a *Grüss Gott!* A leventekötelesek között bajtársi közösségi köszöntésként egyre gyakrabban lehetett hallani a faluban is a *Szebb jövőt!* köszöntést. Ugyanígy köszöntünk a leventeotthonba érve. Erre a válasz: *Adjon Isten!* És hittünk is benne. *Szebb jövőt adjon Isten!*

Az orvosnak és jegyzőnek *Jó napot kívánok* járt, a papnak természetesen a *Dicsértessék*. Aki udvarolt egy lánynak, általában már az iskoláskortól tegeződött vele.

Iskoláskorban sapkában jártunk, de én is már tizenegy-tizenkettő éves koromban kaptam egy zöld kalapot, ám abban csak vasárnaponként a templomba jártunk. Meg mulatságokba: bálba farsangkor ünnepeken.

A férfiakról a szentmise után készült a kalapos kép, mert hétköznap mindenki sajnálta volna föltenni, meg fölösleges is volt a kalap, amit csak a vásárban lehetett venni. Nyakkendőt csak az iparosok hordtak a faluban: a kovácmester és a bográn.

Emlékszem, SCHUMACHER Kari bácsi a csokornyakkendő híve volt. TASNER András bográn szintén ezt kedvelte. JÁGER kovács és MATTING kovács is ünnepeken nyakkendőt kötött. Érdekesség, hogy esküvők alkalmával még a vőlegény is csak keményített fehér ingben, nyakkendő nélkül állt az oltár elé.

A déli harangszó hallatán a mezőn is megállt a munka. Az iskolából hazafelé siető diákok az utcán álltak meg és levéve sapkájukat, elmondták az *Úr angyalát*. Aki székéren ült, az nem állította meg az állatokat, csupán levette a sapkáját és imádkozott Istenhez.

Más világ volt az. A pulai családok segítőkészen, szorgalmas munkával, hitben és békeségben éltek. Összetartón védte hagyományait, vallásos szokásait e kis közösség. Megvoltak ama dalok, amelyeket lányos házaknál búcsúban, farsangkor, táncmultságok alkalmával vagy akár a szórakozóhelyen is énekeltünk.

Ezeket mindenki egymástól tanulta. Ma úgy hallom, igen kevés az énekszó és a fiatalok nem is igen tudnak egyetlen dalt sem végig énekelni. Nagyon nagy kár ez. Még annál is nagyobb, hogy elfelejteneik köszönni.

A náczihegyi középső útról

„A maga szőlőjében, úgy aljában lévő utat jó karban tartani ki-ki tartozik.” (Részlet az 1817. évi pulai hegytörvényből, 3. articulus)

A Náczihegyet átszelő út a hegy működésének biztosítója: ha tetszik, gerince vagy verőere. Ezen járunk birtokainkra, ezen jönnek a vendégeink, a rendet vigyázó járőrök, s sajnos itt lopakodik be hozzánk a tolvaj, garázda s betörő.

Mint a tavalyi Spiegel kimutatásából is kiderül, ez egy 289 helyrajzi számú, 3326 m²-es terület, amely Pula község önkormányzatának tulajdonában van. Minőségét tekintve egy makadámútnak felel meg. Mielőtt ama nagy fölismérésre jutnánk, hogy ehhez nekünk semmi közünk, szeretném emlékeztetni a pulaiakat és a náczihegyieket egy réges-régi náczihegyi ünnepre. 1990. július 28-án HORVÁTH Balázs, az akkori belügyminiszter és országgyűlési képviselő mondott beszédet. Ez az önkormányzati törvény életbe lépésének évében történt.

Arról beszélt, hogy lám, van már törvényünk, szó szerint idézve: „most már önkormányozhatjuk magunkat”. Akkor magam sem vettem komolyan e kifejezést, de azóta fölismertem sokakkal együtt, hogy nem az önkormányzat kormányoz bennünket, hanem mi figyelhetjük meg, dönthetjük el, mi a fontos a környezetünkben, és tehetünk is érte. Hisz mindnyájan részesei vagyunk a döntéseknek, a munkának s az ezekből következő eredményeknek. Tehát a háritást, másokra mutogatást, csodavarást el kell felejtetni. Ha majd elég sokan gondolkoznak s cselekszenek így, s e kis, önmagukért felelősséget vállaló közösségek „összeérnek”, akkor szerencsésebb és boldogabb ország népe lehetünk.

A tavaly megalakult Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PNKTE) első céljának az út jobb állapotba hozását tűzte ki. Hiszen a 10 éve sok pénzért rendbetett útfelületet a csatornázásért megbontották, s az ezutáni változó minőségű helyreállítás és a középső szakaszon a telekhatár miatti nyomvonal-módosítás nyomán már csak romlott az út állapota, szaporodtak a kátyúk, a gödrök. Persze az út minősége változó: van, ahol hangulatos, füves dűlőút, másutt esős időben sártenger. Ez függ a lejtviszonyoktól, valamint a használat intenzitásától is.

Egy út jó állapotban maradásának az a kulcsa, hogy a vizet el kell vezetni róla. Az utakon a víz hossz- és keresztirányban is folyik, de az a legrosszabb, ha megáll. Tehát ha az a célunk,

hogy ne romoljék tovább a náczihegyi középső út minősége, sőt javuljon, akkor a vízvezetést kell megoldanunk. Tavasszal az egyesület vezetése kérte, hogy részt vehessünk az önkormányzat testületi ülésén, ahol előadtuk szándékunkat, hogy javítani szeretnénk az út állapotán. Ehhez kértük az önkormányzat támogatását is.

Megértettük, hogy a költségvetési tárgyaláson föltételesen lehetett kérésünket figyelembe venni: csak egy bizonyos, az önhibáján kívüli forráshiányos településeknek járó támogatásmennyiség elnyerése esetén tud bennünket segíteni az önkormányzat. Ez még nem dőlt el, de a mai magyarországi viszonyok ismeretében nagy reményeink nem lehetnek. A közösségek ereje abban mutatkozik meg, mit tudnak a saját erejükből megvalósítani. Mi, pulaiak és náczihegyiek büszkék lehetünk magunkra, mert 2009-ben elkezdtük az út rendbetételét.

Először is, tavasszal, az egyesületünk elnökségi ülésén elhatároztuk, hogy gyűjtést fogunk rendezni, s majd ebből indítjuk meg a munkákat. Nem számíthattunk sokra, hiszen a 2009. évi gazdasági helyzet viszonylagosan rosszabb a tíz évvel korábbinál. Arról is döntöttünk, hogy a műszaki vezetés munkáira dr. PÉTI Miklós erdőmérnök tagtársunkat kérjük föl. Az első gyűjtési kezdeményezések rossz tapasztalatokat mutattak, ezért a fokozatos megvalósítás mellett döntünk.

Még húsvét előtt PILLER Ferenc földmérő úrral közösen végigjártuk az utat, azonosítottuk a határokat, tisztáztuk, hol vannak a kritikus pontok. PILLER Ferenc segítségével földmérítettük a déli teleksor mezsgyéire vizet kivezető kis árkokat, amelyek valószínűleg a csatornafektetés után már nem lettek helyreállítva, de rendszeres gondozásuk bizonyára évek óta elmaradt.

Nem nagy munkáról van szó, csak nyáron a benőtt fűvet, ősszel a behullott vagy belesodródott lombot kellene gereblyével és kis kapával eltávolítani. Ez persze nem csak az alsó telkek gazdáinak dolga, hanem mindenki érdeke, aki a környéken birtokos. Ezek a vízkivezetők valószínűleg mindig is megvoltak az úton, hiszen elődeink sok bölcsességgel és hozzáértéssel oldották meg a tereptárgyak környezetbe illesztését. Már maga ama döntés is helyes volt, hogy a közös mezsgyére vezették ki a vizet: így nincs károsultja a víz kivezetésének nagy víztömeg esetén sem.

Érdemes egyébként azon elgondolkozni, hogy az éghajlatváltozás miatt a jövőben már so-

ha nem az lesz a hátrányos helyzetű, akihez folyik a víz, akinek több vize lesz, hanem az, akitől elfolyik vagy lefolyik a víz. Nem kell ahhoz hosszú idő, hogy ciszternaépítéssel törjük majd a fejünket valamennyien, akik meg szeretnénk őrizni a növényzet jelenlegi állapotát. A fönti bejárás során rögzítettük ama pontokat, amelyeknél rá kell segíteni valamilyen vízkivezetéssel az út vízmentessé tételére. Elsőként a hegy elejére terveztünk vízkivezető és vízvezető folyókákat építeni, mert ott a keskeny, lejtős útfelületen a víz mély árkokat vésett már az út szélébe.

Még néhány ilyen levezető s vízvezető folyóka beépítése lesz szükséges. Ennél összetettebb nehézség, ahol a két irányból összefolyó vizek alkotnak tócsát. Itt már kőmunkára, murvatöltésre s gépi rásegítésre lesz szükség. Mivel nem mondhatunk le eredeti célunkról, az út jó állapotba hozásáról, a gyűjtést 2009. augusztus 1-jén, a náncihegyi ünnep után újraindítjuk, és számítunk a hegyi tulajdonosok támogatására.

A 2009. júl. 16–17-i hőségnapokon szép összefogással beépítettük az első 2 vízvezető folyókát. Fölsoroljuk, kik működtek ebben közre. Látható, hogy hány ember összefogása, segíteni akarása kellett már a meginduláshoz is. Reméljük, hogy az összefogás folytatódik a munkában s az anyagi hozzájárulásban egyaránt. Egy-egy ilyen vízvezető folyóka bekerülési költsége (nem számítva a szervezéssel és kisebb anyagbeszerzéssel kapcsolatos közlekedést, az összeállítási és a beépítési munkát) legalább 25.000 forint.

A taliándörögdi FÁBIÁN Gyula akácdeszkákat adott térítésmentesen a mintadarabok elkészítéséhez, STEIERLEIN András az akácdeszkákat szélezte és méretre vágta köszönömért, a nagyvázsonyi MESTERHÁZI József kedvezményesen biztosította a fenyőstaflikát, KERTÉSZ Lajos segítségével a nagyvázsonyi Vízmű tömörítőgépet biztosított; dr. PÉTI Miklós vállalta az anyagbeszerzést, szállítást, szervezést, a vízvezető folyókák összeszerelését és az építést; PILLER János végezte az építési munkát és a tömörítőgép szakszerű kezelését; ZÉKÁNY Lajos, RÉTFALVI Károly, RÉTFALVI Károlyné, JÁGER Tamás és ifj. JÁGER Tamás az építési munkában vett részt; PUSKÁS Szilárd az építési munka mellett villanyt és vizet biztosított, csakúgy, mint NÁDOR István. Köszönjük munkájukat. Külön köszönet illeti a közlekedőket, akik türelemmel vették tudomásul az útlezárás miatti terelést és a megfordulás kényszerét.

Saját maga előtt ki-ki sokat segíthet az út állapotán, ha szükséges. Rendben tarthatja a mezsgyén fölülhető vízkivezető árkocsákat, a

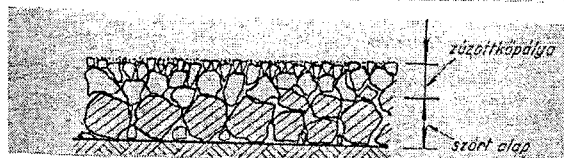
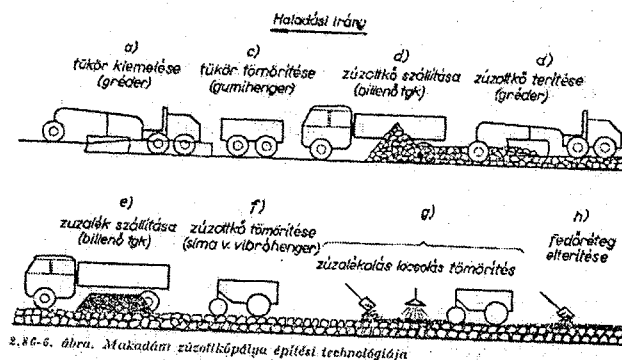
tócsák helyét feltöltheti a talajból kikerülő apró kővel vagy nem éles szélű építési hulladékkal; még murvát is hozathat, ha azt az útállapot megkívánja. De hogy a munka eredményes legyen, érdemes megismerkedni a szórt alapú makadámút pályaszerkezetének építési módjával és keresztmetszetével, amelyet a mellékelt ábra mutat.

Kézi munkánk során is, attól függően, hogy milyen mélységig kell a pályaszerkezetet kiegészítenünk, eszerint célszerű eljárni. A makadámút teherbírásának és jó állapotának a lényege a jó kiékelés. Azaz a nagyobb kövek közé apróbb törmeléket, majd finom szemcsés anyagot kell helyezni, és locsolás mellett tömöríteni, döngölni. Azt is jó tudnunk, hogy a gépjárművek gumibroncsa továbbgördülés közben szívja az út felületét. A szívóhatás könnyen kibillentí a murvaszemcséket a kiékelő s hézagkitöltő helyzetükből.

Az utunk állapotának megóvása érdekében tehát nem érdemes gyorsan járni és nagyokat fékezni. Természetesen a kisebb sebességgel közlekedés a saját jó közérzetünk és biztonságunk miatt is fontos. Az út a kapcsolattartásunk szintjére is. Itt találkozunk, beszélgetünk, hallunk hírt egymásról, cseréljük ki tapasztalatainkat. A közlekedésben mindig barátságosan és udvariasan találkozunk, elengedjük a szemben haladót.

Ha a vendég kocsija a szomszéd telkére áll, figyeljünk, hogy a közben megérkező tulajdonost a telke használatában ne akadályozzuk. Ahogy saját telkünket tisztán tartjuk, ügyeljünk arra, hogy a szomszéd telkekre véletlenül se kerüljön tőlünk szemét vagy más, oda nem illő anyag. Mivel mindnyájan egy együttélési folyamat tanulói vagyunk, jó eséllyel reméljük, hogy az utat összefogva jó állapotba hozzuk s egyidejűleg a zavaró szokásainkat is elhagyhatjuk.

Bús Mária

Nagyvázsonyból a jeruzsálemi polgármesteri székbe: KOLLEK Theodor halálára

I. Jeruzsálem polgármestere

2007. január 2-án gyászírban jelentette az izraeli média összes hírforrása: kilencvenöt éves korában meghalt Jeruzsálem legendás polgármestere, Teddy KOLLEK, aki huszonnyolc éven át irányította, építette, fejlesztette a több ezer éves települést, amelynek olyan lendületet adott, hogy a mai világ építészei is csodájára járnak. Életének második felében minden erejével Jeruzsálem megújításán munkálkodott.

Az Izraelt megálmodó és a cionizmus születésénél bábáskodó – szintúgy magyar származású – HERZL Tivadarról elnevezett Herzl-hegyen ünnepélyes állami gyászszertartással helyezték örök nyugalomra a nagy városépítőt, kinek ravalánál Ehud OLMERT miniszterelnök (a polgármesteri címért küzdelemben nagy riválisa és legyőzője) mondta a búcsúbeszédet. A lakosok ezrei búcsúztatták.

„Heródes király óta KOLLEK Jeruzsálem legnagyobb, legjelentősebb építtetője” – szögezte le a miniszterelnök, és nem véletlenül Golda MEIR hajdani miniszterelnök asszony közelében jelölték ki a kifejezetten számára készült díszsírhelyet.

Haláláról az egész világsajtó megemlékezett. A különféle méltatások, az életpálya ismertetése során szinte egyöntetűen azt írták, hogy születési helye: Wien, Ausztria.

II. A szülőfalu: Nagyvázsony

Nagyvázsonyban, a Balaton-fölvidék s Bakonyalja határán épült, a Mátyás-kori lakótornyos váráról is híres településen az idősebbek viszont ezt másképpen tudják.

A hatvanas évektől kezdődően mindig érdeklődéssel olvasták a híradásokban, hogy Jeruzsálem polgármestere milyen jól beszél magyarul, sőt, nem feledkezik meg szülőhelyéről, Nagyvázsonyról. Mi az igazság?

Tudom, hogy csak hetvenen-nyolcvanon túli lakosokat kereshetek meg a faluban, akik mégamennyire össze tudják szedni emlékeiket a helyi zsidóságról.

Ezt pedig azért lenne jó följegyezni, talán kiderülhet az is, miként éltek laktak itt békében svábok, zsidók, cigányok, magyarok.

SIMON László, a római katolikus kántor talán a legilletékesebb, hiszen a különféle vallású egyházi emberek általában jól ismerték egymást,

s gyakran beszélgetett a vágó (sahter) s a kántor, vagy a lelkész a rabbival s káplánnal.

SIMON Laci bácsi 1923-ban született, Vázsonyban nevelkedett, s az elemi iskolát is ott végezte. Édesanyja a római katolikus iskolában tanítónő, apja adóügyi jegyző volt a faluban.

III. Betelepítés és polgárosodás

– Tudna arról valamit mondani, miként telepedett meg Nagyvázsonyban a zsidóság, és lett a polgárosodó település egyik húzóereje?

– *Közel ötven személy járt a zsinagógába, ez a lakosság 4-5 %-a lehetett. Már az első világháború előtt is élt itt sok zsidó család.*

A betelepülés akkor kezdődött, amikor a bukott szabadságharc után a Bécsben élő ZICHYEK, kiké a Kastély volt, a Vázsony körüli földbirtok s erdő, Úrkúttal együtt, nagy összegű kölcsönt akartak fölvenni egy Moldvából származó bécsi zsidó bankártól, ám ő biztosabbnak látta a hitel fejében a ZICHYEK birtokait ötven évre bérbe venni.

A gazdag bankár bárói címet is vásárolt az uralkodótól és báró TODESCO Herman néven jegyezte be a nevét Vázsony kultúrtörténetébe.

Vázsony, Úrkut és Csinger bérlőjeként zsidó iskolát építtetett, amelynek helyén ma a kiskola áll, falán a márvány emléktáblával.

TODESCO báró a gazdálkodás tisztikarába szakképzett embereket helyezett, így került ide Morvaországból a kastély melléképületébe KOLLEK Alfréd is, uradalmi számadónak. Jóval fiatalabb volt a felesége: FLEISCHER Margit, Kollek Theodor édesanyja.

Bemegyek a nagyvázsonyi polgármesteri hivatalba. Az anyakönyvvezető kinyitja nekem az 1911. évi anyakönyvet. Ez nem egy kivonat, hanem maga az anyakönyv.

Benne a következőt találni: KOLLEK Theodor Kurt. Született: 1911. május 27. Anyja neve: FLEISCHER Margit. Apja: KOLLEK Alfréd (Dombrovitz, Morvaország). Osztrák állampolgár. Uradalmi számadó Nagyvázsonyban.

Így került tehát ide a család. Innét indult Teddy KOLLEK, itt ringott bölcsője. Itt tette az első lépéseket, e közösségben alakult ki a közösségért érzett felelőssége, melynek gyakorlati eredményeit méltatta a temetésen a miniszterelnöke.

NÁDOR István

Pulai Ifjúsági Klub (PIK)

A Pulai Ifjúsági Klub (PIK) 2007. december 27-én alakult meg hivatalosan, akkor húsz fővel. A megalakulás már jóval ezelőtt megfogalmazódott bennünk. Célunk a falu értékeinek megőrzése, legfőképpen a fiatalok szabadidejének hasznos eltöltésére irányuló programok megszervezése, mely alapszabályunkban is le van fektetve. Alakulásunkkor nagy örömet jelentett számunkra, hogy a település fiatalságának közel nyolcvan százalékát sikerült szervezetünkben egyesíteni.

2008. március 3-án történt a szervezetünk első jelentősebb eseménye: aláírtuk a párkányi *Via Nova* ifjúsági csoport szervezetével az együttműködési szerződést, amely új barátságok megszületését is jelentette határon túli barátainkkal. A *Via Nova* ifjúsági csoport a felvidéki Magyar Koalíció Pártjának (MKP) ifjúsági tagozata.

A másik fontos esemény, hogy 2008 tavaszán csatlakoztunk a Közép-Dunántúli Szövetség az Ifjúságért (KÖSZI) szervezetéhez. A KÖSZI keretén belül a környező falvakból sok új fiatalt ismertünk meg különböző összejövetelek alkalmával.

A Pulai Ifjúsági Klub (PIK) első komoly megmérettetése az előző nyár végén történt, amikor is komoly munka árán kibővítettük és komfortosabbá tettük klubhelyiségünket. A segítségért köszönetet mondunk a Pulai Önkormányzatnak és a munkában résztvevő szülőknek is.

Főnnállásunk alatt több rendezvényen is részt vettünk, köztük több vetélkedőn is, ahol nagyon jó eredményeket értünk el. Egyesületünk két tagja az év folyamán pályázatíró tanfolyamon vett részt, az ott szerzett tapasztalatokat a pályázatok írása folyamán kamatoztatták.

Szervezetünk idén nyáron több pályázatot is nyert, amelyeknek megvalósítása már elkezdődött. A programok, amelyek között munka és szórakozás is található, reményeink szerint komoly fejlődést hoznak majd egyesületünk számára.

Az idei év folyamán az egyesületünk számos új taggal bővült. Reméljük, hogy a továbbiakban is hasznos és emlékezetes munkával tölthetjük együtt a szabadidőnket a falu aprajag-nagyjával.

LEITOLD Attila

A fák állva hálnak meg

Az utolsó pulai ESZTERHÁZY gróf – János, aki 1901-ben született – családjával a húszas évek végétől a Szigligeten és Marcaltón lévő kastélyai mellett hosszabb időszakokat töltött rendszeresen Pulán is.

Az itteni kastélyt az első világháborút követő években korszerűsítették. Az előtte lévő (ma is gondozott gyöpös) területet a gróf kérésére a község akkori vezetősége átengedte használatra. Azt a főerdész be is keríttette.

A községi bíró és az előljárárság tagjai ezért a gróftól egy-egy fajtiszta kakast kaptak ajándékba.

A falu lakossága el is nevezte – nem kevés malíciával, vagyis csipős gúnnyal és némi rosszmájúsággal – *Kokaskert*nek.

A kert külső, utca felőli szélére néhány hársfát ültetett a gróf. A gondozott suhángok gyorsan nőttek és hamarosan fává terebélyesedtek, koronájukkal és lombjukkal elzárva a Kis utca fönti vége felől a lelátást.

Az utca végén lakókat ez zavarta. Ugyanis nem látták, mikor hajt a kápolna előtt a csordás és a kanász.

Márpedig a legelőre járó állataikat ennek megfelelően engedték ki és terelték le szarvasmarháikat a gulyához és disznóikat a kondához.

Az utca egyik lakója egyik éjjel kézi fűrészsel bevágta a karvastagságúra nőtt fákat, azok elszáradását remélve. A gróf – miután jelentették neki az esetet – rosszállással vette ezt tudomásul. A fák azonban tovább éltek.

Míg az 1959-es útépités, az 1960-as évi villamosítás, és az 1975-ös vízvezeték-létesítés, és közben a hatvanas-hetvenes években gyakorlatozás címén rendszeresen vonuló szovjet tank- és tehergépkocsi-konvojok meg nem ritkították azokat.

Napjainkra csak egy fa maradt, és azt az idej, július 18-i orkán döntötte végleg a földre.

REMÉNYI Antal

WASS Albert (álnéven) Pulán

Igen, WASS Albert járt már itt nálunk, tizenegy évvel ezelőtt!

A huszadik század – hazájában megtagadott, betiltott, elhallgatott, nemzetünktől távol öngyilkosságba kergetett – erdélyi magyar költője üzent haza!

Hogy kicsoda ő, azt – nem szégyen bevallani – magyar irodalomtanárként magam sem tudtam évtizedeken át. Elhallgatták.

Pedig korunk legjelentősebb hazafias költészetét e tragikus sorsú költő tette papírra. Az óceánon túl.

Nem kapta vissza, kérésre sem, a magyar állampolgárságot a Belügyminisztériumtól, hat évvel a rendszerváltás után.

Floridai, egyesült államokbeli házában önkezeléssel vetett véget életének, jóval túl a nyolcvanon.

Az első amerikai utam Cleveland városába vezetett, ahol a Sherraton Szállóban minden év novemberének utolsó csütörtökétől négy napon át a világ magyarságának képviselői jönnek össze.

A találkozót mindig az AMOSZ (az Amerikai Magyarok Országos Szövetsége) elnöke nyitja meg.

Mm ezútal, mielőtt ő szólásra emelkedett volna, fölállt egy szikár, idős férfi az első sorból, szembefordult a résztvevőkkel és elmondta WASS Albert *Üzenet haza* című, ma már sokat idézett profetikus versét.

Egészen megdöbbenem. Éreztem, hogy nagy vers: elsősorban a refrén, „a víz szalad, a kő marad” metafora.

De hasonlóképpen a tömören összefoglalt magyar sorsba és a jövőbe vetett szilárd hit határozottságának emelkedettsége, a konkrétan meg-

fogalmazott tennivalók felsorolása ámulatba ejtett.

Megkerestem később a versmondót, aki akkor immár a harmincnegyedik találkozót nyitotta meg az emlékezetből idézett igen hosszú verssel.

Feri bácsi akkor már bizony nyolcvankilenc esztendő volt. A szavalat közben azonban úgy lobogott, mint PETŐFI Sándor 1848. március tizenötödikén. Pedig San Franciscóból érkezett aznap.

Lediktálta nekem a verset. Hazahoztam, és megkértem megyénk egyik legrangosabb versmondóját, hogy tanulja meg és adja elő az Ignác-napi sokaság előtt.

Fölvállalta a sok száz betéve tudott verse mellé, hogy az erdei színpadunkon ennek előadására is fölkészül.

Amikor színpadra lépett a hatvanas éveiben járó előadó, belső zsebéből elővette az általam küldött írólapot, rajta a verssel, és fejét föl-emelve, a hallgatóságra nézve „fejből” bementa a vers címét és a szerzőjét. Így:

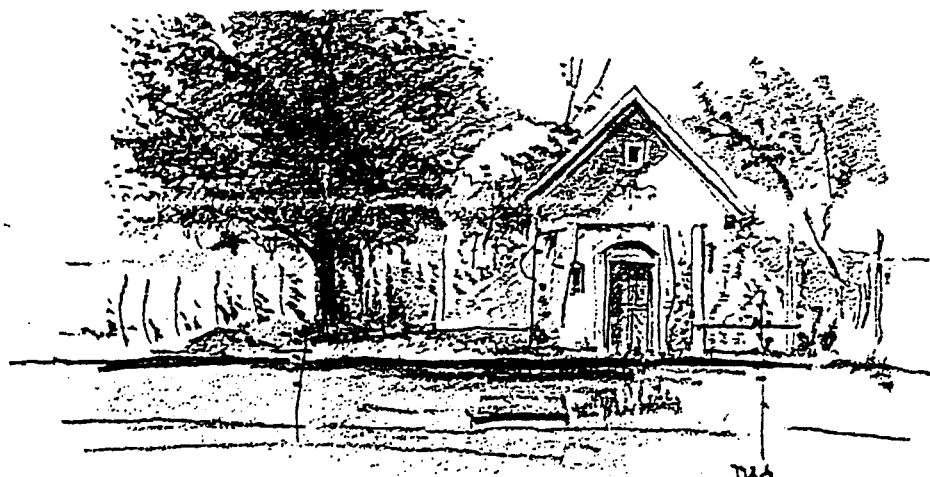
– *Üzenet haza* – VAS István verse.

És ezután senki nem értette, mit üzent budai villájából Pestnek, vagy éppen Pestről a villába az évtizedeken át sokszor kiadott, sokkötetes költő, VAS István.

Szóval, érthetetlené tette a verset az előadó. WASS Albert versét tehát így mondták el Pulán.

Az idej esztendőben ismét megpróbáljuk idézni a költőt A bujdosó imájával. Előadja a Pulai Ifjúsági Versszínpad, GETTINGER Szilvia vezetésével.

N. I.

Új szomszédunk: MOLNÁR Mónika

A náczyhegyi birtokosok közül néhányan észrevették, hogy tavaly nyáron gazdát cserélt az egyik legpanorámásabb telek, és azóta a faluba lassan évtizede járó MOLNÁR Mónika lett JÁGER Tamásék szomszédjaként a boldog tulajdonosa.

– Sok éve álmodom arról, hogy e faluban egy pince gazdája legyek. Évekkel ezelőtt JÁGER Stefán rendezett egy bográcsos összejövetelt, amelyen én is vendég voltam.

Utána a barátaimmal végigsétáltunk a Vén diófa dűlőn, és észrevettük, hogy e kisház eladó.

Kiültünk a teraszára, és arról beszélgettünk, kinek a budapesti lakását adjuk el, mert ez olyan gyönyörű, hogy mindenképpen meg kell venni.

Akkor még igazán senki sem gondolta, hogy eme borgőzös álomból egyszer valóság lehet.

Tavaly nyáron az élet és a teremtő gondolatok úgy hozták, hogy ezen álom megvalósulhatott.

Énektanár vagyok a budapesti Bakáts Téri Ének-zenei Általános Iskolában.

Három kórust vezetek: egy minikórust (első és második osztályosok), egy kiskórust: a hatodikosokig, illetve a tanári kórust.

A gyerekekkel a fővárosi versenyeken többször érdemeltük ki az aranyminősítést.

A legutóbbi alkalommal a *Hangfoglaló hétfő* országos megmozduláson második helyezést értünk el.

A tanítványaimmal többször is jártam Pulán osztálykiránduláson.

A barátnőm és a kolléganőm (az évek óta a faluban élő SZÜCS Ildikó) mindig nagyon szívesen látott vendégül bennünket a finom házias ételleivel.

A gyermekek számára feledhetetlen élményt nyújtott PUSKÁSÉK udvara és a gyerekzsereztető hozzáállásuk.

Rendkívül sok türelemmel lovagoltatták mindig a kíváncsi siserahadat. Sok-sok köszönet érte.

Ez az első nyaram, amelyet augusztus végéig itt tölthetek.

Amikor az ember csak egy-egy hétvégére ruccan föl Pulára, a szíve szakad meg, amikor vasárnap haza kell mennie, a bűdös betonrengetegbe.

Most kíváncsian várom, hogy vajon meg lehet-e unni, bele lehet-e unni a természet csodáiba egy egész nyár eltöltése alatt.

Gondoltam már arra is, ha a helybéli aszszonyoknak, lányoknak lenne kedvük (akár az idén is), heti egy alkalommal szívesen segítenék egy pulai kórus létrehozásában.

Jövőre is lehet majd róla szó, amennyiben igény lesz rá.

A pesti rengetegből érkező érző embernek nagyon nagy öröm a vidéki táj békessége, jó levegője, tiszta forrásvize, a falusi ember odafigyelése, segítőkészsége.

Mindezért a szomszédainknak és a barátainknak sok-sok hálával és elismeréssel tartozom.

A világhálón (youtube) megtekinthetők a kórusok (Hangfoglaló hétfő, Bakáts Téri Ének-zenei Általános Iskola).

Elhunyt HOLCZER Flórián

A napokban elhunyt a falunk nagy öregje és mindenki által tisztelt kertésze, HOLCZER Flórián.

Sokan kaptunk tőle körtét, szilvát, sárgabarackot és szőlőt – szilárd és folyékony állapotban egyaránt.

Nagyon szerette a földet, a kertet, a gyümölcsfákat, és értett is hozzájuk.

Az utolsó tavaszon már nem tudta géppel művelni pécselyi szőlőjét.

Mégis le-lement a kismotorján, hogy legalább a fűvet lekasálja telkének a szőlősorai között.

Most is éppen a ház melletti gyümölcsöséből jött volna föl ebédelni, amikor a szélütés érte.

Isten segítségével megérte, hogy láthatta a dédunokáit.

Gyászoljuk mindannyian. Nyugodjék békében!

Műemlékek Pulán

Pulán és közvetlen környékén számos műemlékileg védett (és így márványtáblával is jelzett) építészeti emlék található, amelyek a következők:

1. A római katolikus *templom* (Fő utca 37.), amely az 1797-es esztendőben épült, barokk stílusban.

2. A *Szent Flórián-kápolna* (Fő utca 40.), amely 1773-ban épült, mégpedig késő barokkban stílusban.

3–6. Volt *parasztházak*: a Fő utcában a 62. számú, a 69. számú, illetve a 79. számú lakóházak, valamint a Kis utcában a 43. számú lakóház.

7. A háromlyukú kőboltozatos *híd* az Eger-Séd fölött, a falu nyugati végében, amely épült 1896-ban.

8. A *malom*, a falu alsó végétől déli irányban.

9. A *Szent Ilona-kápolna*, vagyis Tálad falu volt templomának a romjai a Tálad-dűlő déli részén, a Séd bal partjának a közelében, az erdő szélén.

10. A *Táladi klastromrom* a Táladi-rét déli végében, amely volt pálos kolostor, és 1263-ban már állt; a pálosok azután az 1480-as években Nagyvázsönyba költöztek, a helyükbe pedig ferencesek jöttek; végül a kolostort 1552-ben fölrobbantották.

A Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PNKTE) első tisztségviselői

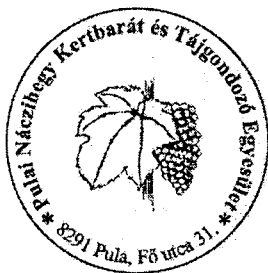
(2008. március 29. – 2013. március 29.)

Elnökség	elnök	JÁGER István Tamás
	titkár	BÚS Mária
	kincstárnok	NAGY József
	elnökségi tag	NAGYPÁL Gábor
	elnökségi tag	ZÉKÁNY Lajos
Ellenőrző Bizottság	elnök	NÁDOR István
	tag	HEGEDŰS Éva
	tag	MARKÓ László († 2009. júl. 3.)

Az Európa Parlament képviselőinek választása Pulán (2009. június 7.)

(Az érvényes szavazatok száma 82 volt.)

Sorsolt sorszám	A listát állító párt(ok) neve	Kapott érvényes szavazat	%
1	FIDESZ-KDNP	46	56,10
2	SzDSz	2	2,44
3	MCF Roma Összefogás	0	0,00
4	Munkáspárt	0	0,00
5	MSzP	12	14,63
6	Jobbik	14	17,07
7	LMP-HP	1	1,22
8	MDF	7	8,54

PULAI NÁCZICHEGY KERTBARÁT ÉS TÁJGONDOZÓ EGYESÜLET
8291 PULA, FŐ UTCA 31.

ADÓSZÁM: 1 9 3 8 3 2 8 6 - 1 - 1 9

BANKSZÁMLASZÁM: 7 3 6 0 0 0 8 - 1 8 0 8 1 0 8 4

Kedves Tagtársak!

Alapszabályunk szerinti évi rendes

közgyűlésünket 2009. augusztus 2-án (vasárnap) 16 órai kezdettel

tartjuk a Szent Ignác szobor melletti gyepen. Ha a tagok nem jelennek meg a határozatképességhez szükséges számban, akkor 16³⁰ perckor újabb közgyűlést hívok össze. A megismételt közgyűlés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.

Napirend:

16-16³⁰ közgyűlés

- Beszámoló az Egyesület első féléves tevékenységéről. Második féléves terveink megtárgyalása.
- Megemlékezés elhunyt tagtársunkról, MARKÓ Lászlóról. Utódjának megválasztása az Ellenőrző Bizottságba.
- 2009. évi (elmaradt 2008. évi) tagdíjak befizetése.
- Az útkarbantartási hozzájárulás befizetésére is lehetőség lesz.

16³⁰-17³⁰ kertbarát program

- Séta a Nácihegyen TAKÁCS Ferenc kertészmérnök vezetésével. A Nácihegyen előforduló gyógynövények fölkeresése, hatásuk, fölhasználhatóságuk megismerése.

A közgyűlés és a gyógynövényes séta nyilvános. Szeretettel várjuk az egyesületi tagokat, az egyesületbe belépni kívánókat, Pula és Nácihegy polgárait és a vendégeiket egyaránt.

Pula, 2009. július 15.

JÁGER István Tamás
elnök s.k.

A Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PNKTE) Alapszabálya (Pula, 2008. március. 29.)

1. § A Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (tovább.: Egyesület) a pulai Náczihegyen gazdálkodó tulajdonosok, kertművelők s támogatóik érdekvédelmi, társadalmi szervezete.

2. § Az Egyesület neve: *Pulai Náczihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület*. Az Egyesület nevének hivatalos rövidítése: *PNKTE*. Az Egyesület székhelye: *8291 Pula, Fő utca 31*.

3. § Az Egyesület célja a pulai Náczihegyen gazdálkodók összefogása, tájékoztatása, érdekeik védelme az 1989. II. tv. szerint, s a pulai község határ természeti s történelmi emlékeinek földterítése, ápolása, környezetének védelme. Részletesen:

(1) Az adott természeti viszonyok mellett folytatható, leginkább természetközeli kert- és szőlőművelési megoldások gyakorlása, ismertetése, népszerűsítése. A hagyományos német gazdálkodás még meglévő elemeinek megőrzése.

(2) Tagok tájékoztatása náczihegyi tudnivalókról, szabályokról, hegyi ingatlanok forgalmáról.

(3) Az 1812-ben alapított náczihegyi hegyközség és Pula falu történetének, természeti emlékeinek kutatása, rendszerezése és megismertetése az érdeklődőkkel.

(4) Ünnepek, kiállítások, megemlékezések rendezése és részvétel azokon. Kiemelt jelentőségű minden év júliusának utolsó szombatja, a náczihegyi Ignác-napi emlékűnnep.

(5) Részvétel pályázatokon, valamint pályázatok meghirdetése és díjazása.

(6) Időszaki és alkalmi kiadványok megjelenítése.

(7) A náczihegyi területek, termények, épületek vagyónbiztonságának előmozdítása, a közlekedési viszonyok javítása.

(8) Kapcsolattartás Pula lakosságával és önkormányzatával, részvétel a község közéletének alakításában.

(9) Kapcsolatteremtés s tapasztalatcsere hasonló célokat valló szervezetekkel, közösségekkel.

(10) A Náczihegy környezeti állapotának megtartása, szükség esetén javítása.

4. § Az Egyesület *pecsétje*: az Egyesület nevét és címét tartalmazó, kör alakú, zöld színű bélyegző, a középén egy *szőlőlevél* körvonalával.

5. § (1) Az Egyesület *tagja lehet* bármely magyar és külföldi állampolgár, amennyiben a közügyek gyakorlásától nincs eltiltva. Tehát tag lehet a Náczihegyen ingatlan tulajdonjogával, vagy használati jogával rendelkező, vagy e területen gazdálkodó, továbbá a Náczihegyet szívesen látó-

gató, az itt élőkkel jó kapcsolatban lévő, az Egyesület céljait elfogadó természetes személy egyaránt, aki a belépési szándékát az Egyesület elnökségének írásban bejelenti. Az egyesült tagja lehet bármely jogi személy is. Az elnökség köteles a belépett új tagokról a legközelebbi közgyűlésen a közgyűlés részére tájékoztatást adni. *Alapító tag*: aki részt vett az Egyesület alapító közgyűlésén. *Rendes tag*: aki elfogadja az Egyesület alapszabályát és belépési nyilatkozatával vállalja az Egyesület életében, munkájában közreműködést, továbbá rendszeresen fizeti a tagdíjat. *Pártoló tag*: minden természetes vagy jogi személy, aki erkölcsileg, anyagilag támogatja az Egyesületet, illetve működését bármely módon segíti. A pártoló tag tanácskozási joggal részt vehet az Egyesület ülésein. A *tiszteletbeli tagot* a közgyűlés választja. A tiszteletbeli tagok a rendes tagokat megillető jogokkal bírnak.

(2) A tag *jogai*: tanácskozási és szavazati joggal részt vehet az Egyesület munkájában és rendezvényein, javaslatot tehet és indítványt terjeszthet elő; választhat és megválasztható az Egyesület bármely szervezetébe és tisztségére; igénybe veheti az Egyesület szolgáltatásait; az Egyesület valamely szervének törvénysértő határozatát bármely tag – a tudomására jutástól számított 30 napon belül – bíróság előtt megtámadhatja.

(3) A tag *kötelessége*, hogy megtartsa az alapszabályban foglaltakat; a tagdíjat rendszeresen fizesse; a náczihegyi egyéni s közös vagyón védelmében részt vegyen; a rongálókat, helytelenül viselkedőket figyelmeztesse, szükség esetén a tulajdonost, hatóságot vagy rendőrséget értesítse.

(4) A tagsági viszony a tag elhalálozásával, kilépésével vagy törléssel *szűnik meg*. A tagsági viszony megszűnését a vezetőség köteles a legközelebbi közgyűlésen bejelenteni. A kilépésről írásban kell az elnökséget értesíteni. A tagot, ki felszólításra sem tesz eleget tagdíjfizetési kötelezettségének s több, mint 2 év hátralékba kerül, az elnökség törölheti az Egyesület tagjainak sorából. Amennyiben a tag a magatartásával az Egyesületi Alapszabályt súlyosan megsérti, az elnökség javasolhatja a tagsági viszony megszűnését, amelyről a közgyűlés dönt.

6. § Az Egyesület *szervezeti fölépítése*: az Egyesület szervei az egyesületi közgyűlés; az elnökség; és az ellenőrző bizottság.

(1) Az egyesület legfőbb szerve a tagok *összessége*, a továbbiakban az Egyesület *közgyűlése*,

mely határozatait egyszerű szótöbbséggel, nyílt szavazással hozza. A szabályszerűen összehívott közgyűlés határozatképes, ha a tagoknak több mint a fele jelen van. Ha a szabályszerűen összehívott közgyűlésen a tagok nem jelennek meg a határozatképességhez szükséges számban, akkor ugyanazon a napon, de legkésőbb tizenöt napon belül, ugyanazon napirendi pontokkal újabb közgyűlést kell összehívni. A megismételt közgyűlés a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes. A határozat meghozatalához azonban – amennyiben a tagok fele ez esetben sem jelent meg – a jelenlévő tagok kétharmadának igenlő szavazata szükséges. A tagokat az eredeti közgyűlési meghívóban tájékoztatni kell a megismételt közgyűlés időpontjáról, változatlan napirendjéről és a határozatképességre vonatkozó szabályokról. A közgyűlés évente egy alkalommal ülésezik. Összehívásáról az elnökség gondoskodik. A tagokat, a pártoló tagokat és a tiszteletbeli tagokat legalább nyolc nappal a közgyűlés időpontja előtt a meghívó megküldésével értesíteni kell. A közgyűlésen esetenként, tanácskozási joggal, meghívottak is részt vehetnek. Rendkívüli közgyűlés összehívását az elnökség, az ellenőrző bizottság vagy a tagság 1-3-a írásban indítványozhatja. A közgyűlés szótöbbséggel határoz, szavazni csak személyesen lehet. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. A közgyűlésről a titkárnak a határozatokat is tartalmazó jegyzőkönyvet kell készítenie. A közgyűlés bármely ügyben jogosult dönteni, határozni, állást foglalni. A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik az alapszabály elfogadása s módosítása; az elnökség s ellenőrző bizottság megválasztása; az elnökség éves beszámolójának elfogadása; döntés egyesülről más szervezetekkel; az Egyesület fősزلásának kimondása.

(2) A közgyűlés nyílt szavazással választja a képviseleti és ügyintéző szerveket, nevezetesen először az *elnökséget*, amely öt tagból áll: az elnökből és négy elnökségi tagból. Az elnökségi tagok közül egy a titkári, a másik a kincstárnoki teendőket látja el. Az elnökség föladata az Egyesület folyamatos működésének biztosítása. A közgyűlések közötti időben bármely kérdésben dönthet, amely nem tartozik a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe. Az elnökség évente legalább kétszer ülésezik. Az elnökség akkor határozatképes, ha az elnök vagy a titkár és még legalább két elnökségi tag jelen van. Az elnökség munkájáról a közgyűlésnek évente beszámol. A hatáskörébe tartozó kérdésekben az elnökség szótöbbséggel határoz. Szavazategyenlőség esetén az elnök – vagy távolléte esetén a titkár – szavazata dönt. Az elnökség ülésére az Ellenőrző Bizottság elnökét tanácskozási joggal

minden esetben meg kell hívni. Az Egyesületet az *elnök* képviseli. Akadályoztatása esetén a titkár helyettesíti. A *titkár* vezeti a tagok listáját, a vezetőségi üléseket és az éves közgyűlést előkészíti. A közgyűlések és az elnökségi ülések jegyzőkönyveit a titkár készíti, két tag hitelesíti. A *kincstárnok* intézi az Egyesület gazdasági ügyeit, arról az elnöknek, az elnökségnek és a közgyűlésnek beszámol. Az éves költségvetést, mérleget elkészítteti, ellátja az Egyesület pénztárosi teendőit.

(3) A közgyűlés nyílt szavazással háromtagú *ellenőrző bizottságot* is választ. A bizottság elnökét a tagok maguk közül választják. Az ellenőrző bizottság az Egyesület egész tevékenységére kiterjedő folyamatos ellenőrzést végez. Az elnökséget s ellenőrző bizottságot a közgyűlés 5 éves időtartamra választja. A megválasztott tisztségviselők kötelesek évenként a közgyűlésnek beszámolni.

7. § *A gazdálkodás*: az Egyesület vagyona a befolyt tagdíjakból és az esetleg természetes vagy jogi személyek által följánlott adományokból áll. A tagdíj összegéről, a tagdíjak és az Egyesület egyéb vagyonának fölhasználásáról a közgyűlés dönt. A tagdíj befizetése új tag esetében belépéskor, egyébként pedig évente július utolsó szombatjáig (a Nácihegyi ünnepig) esedékes. A kincstárnok intézi a gazdálkodást az Egyesület vagyonával. Nyilvántartja a bevételeket s kiadásokat, vezeti a szükséges nyilvántartásokat. A közgyűlés elé terjeszti az éves költségvetést s elszámolást. Pénzügyi intézkedéshez, bankszámla fölötti rendelkezéshez, ill. kötelezettségvállaláshoz kettős aláírás szükséges. Első helyen az elnök vagy titkár, második helyen a kincstárnok ír alá. A társadalmi szervezet tartozásaiért saját vagyonával felel. A tagok – a tagdíj megfizetésén túl – a társadalmi szervezet tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek. Az Egyesület – célja megvalósítása, gazdasági föltételeinek biztosítása érdekében – gazdasági s vállalkozási tevékenységet is folytathat.

8. § Az Egyesület *megszűnik* fősزلással, más társadalmi szervezettel egyesüléssel, fősزلatással, megszűnésének megállapításával. Megszűnése esetén a hitelezők kielégítése után vagyonáról a közgyűlés döntése szerint kell rendelkezni. Az ezzel kapcsolatos teendők ellátása a fősزلoló föladata.

9. § *Záró rendelkezések*: az Egyesület a Veszprém Megyei Bíróságnál bejegyzés révén vált jogi személlyé. Az Egyesület fölötti a törvényességi felügyeletet a Veszprém Megyei Főügyészség gyakorolja. Mindazon kérdésekben, melyet az alapszabály nem tartalmaz, az Egyesületi Jogról szóló 1989. II. tv. rendelkezései irányadók.

Meghívó

Pula Község Képviselőtestülete és Német Kisebbségi Önkormányzata,
valamint a Pula Nácihegy Kertbarát és Tájgondozó Egyesület (PNKTE)

meghívja Önt és barátait a 22. Nácihegyi ünnepre,

2009. augusztus 1-jén, szombaton.

10.30-kor a templomban szentmisét tart

CSERNÁTH Zoltán, a budavári Nagyboldogasszony-templom káplánja.

Közreműködik: NAGY János orgonaművész.

11.30-kor a Tűzoltószertárban:

PEKÓ Zsolt Pulai akvarellek című kiállítását

megnyitja KOCSIS András Sándor, a Kossuth Kiadó elnök-vezérigazgatója.

16.30-kor kisbuszunk indul falu elejéről

a nyugdíjasok, mozgáskorlátozottak, fájós lábúak kérésére,
és minden utcából fölviszi azon érdeklődőket az ünnepségre,
akik a kapu előtt várják a falugondnokot.

A helyszínen a székek, padok és egyéb ülőalkalmatosságok
biztosítva vannak az idősebb korosztály számára.

A nézők visszaszállításáról is az önkormányzat gondoskodik.

17 órakor a Szent Ignác-szobor erdei színpadán

a *Himnusz* közös éneklésével tanúsítjuk egységünket.

A megjelenteket köszönti: KERTÉSZ Lajos polgármester.

Beszédet mond: Dr. LACZKOVICS Emőke néprajzkutató, múzeumi főtanácsos.

Föllépnek: a Pulai Ifjúsági Néptánc Együttes, HUSZÁR Réka,

GETTINGER Szilvia, a Pulai Ifjúsági Versszínpad,

és az olaszországi, dél-tiroli Zampognaro Lagaro együttes

(vezető: Attilio GASPAROTTI),

és a Villalagarina Zeneiskola (vezető: Marco BRUSCHETTI,

főlkészítő tanár: Klaus MANFRINI).

Utána a pincéknél családi tábortűz,
borkóstoló és csillagvizsgálás hajnalig.